

Економічні протиріччя регіонального розвитку

М.В. Волкова

*Харківська національна академія міського господарства
61002 Україна, м.Харків, вул. Революції,12*

Основною метою реалізації державної регіональної політики є створення рівноцінних умов для забезпечення високоякісного життя людей у різних районах країни, досягнення оптимального рівня використання їх територій, природних і трудових ресурсів, виробничого потенціалу тощо.

Значення та необхідність управління економічним розвитком регіонів насамперед полягає у необхідності забезпечення зв'язку і спадкоємності між структурно-інноваційними перетвореннями на макроекономічному рівні та реформаторськими діями у межах окремих підприємств.

Виникнення більшості нагальних проблем соціально-економічного розвитку регіону пов'язано із двома джерелами структурно-інноваційних перетворень, що супроводжують процеси ринкової трансформації економіки. Першим з таких джерел є характерні для ринкових відносин мінливість і невизначеність середовища господарювання, безперервна поява нових тенденцій у розвитку економіки і суспільства, коливання ринкової кон'юнктури, прискорення науково-технічного прогресу тощо. Іншим джерелом змін служить сам процес реформування економіки України, пов'язаний із необхідністю обмеження державного втручання у економічні процеси, з перетворенням форм власності та структурними змінами у цілому. Ринкові трансформації обох видів тісно пов'язані, а їхнє одночасне існування не тільки суттєво утруднює вирішення задач управління соціально-економічним розвитком вітчизняних підприємств, але й відкривають широкі перспективи для розвитку і росту.

Проте нарівні із явною та наочною дією зазначених сучасних чинників формування промислового потенціалу регіону майже незмінним (а у багатьох випадках – навіть поступово зростаючим) залишається також роль та значення

у цьому процесі об'єктивних економічних протиріч, притаманних процесам суспільного відтворення на регіональному рівні. Масштабність і велика сила впливу цих суперечностей на промисловий розвиток регіону насамперед обумовлюється складною природою походження економічних протиріч, що визначається самою природою просторового розподілу економічного і промислового потенціалу держави на її території.

На відміну від відносно нетривалих структурних диспропорцій, які на цей час стали наслідками здійснення процесів ринкового реформування економіки, об'єктивні економічні протиріччя мають постійний і безперервний характер. Так, вирішення певних нагальних соціально-економічних проблем, що витікають із наявних протиріч такого роду, призводить не тільки до розширення економічного потенціалу регіону, але й стає причиною виникнення нових проявів об'єктивних економічних суперечностей.

Об'єктивний характер економічних протиріч регіонального розвитку обумовлюється диспропорціями, які існують між різними складовими регіонального відтворювального процесу, а саме дисбалансом споживчих потреб та виробничих можливостей; розташування ресурсів та структури виробничого потенціалу; виробничої та невиробничої сфери; галузевого та міжгалузевого розподілу суб'єктів господарювання; екодеструктивної діяльності й вимог збереження природного середовища та ін. Економічні протиріччя такого роду поділяють на п'ять основних груп: регіональні загальновиробничі протиріччя; цільові суперечності; міжфазові протиріччя; територіально-галузеві дисбаланси; просторово-часові протиріччя. Необхідною умовою подолання економічних протиріч регіонального розвитку є формування регіональної промислової політики як загальної концепції та комплексу практичних дій держави в сфері формування та використання виробничого потенціалу регіону, який розроблено у відповідності з цією концепцією для досягнення стратегічних цілей розвитку території, забезпечення сталого економічного зростання, збільшення ефективності використання ресурсного потенціалу, підвищенню якості життя та зростання доходів населення.

